

ANGELJČEK,

otrokom učitelj in prijatelj.

Izdal

ANTON KRŽIČ.

D
1

I. zvezek. — Drugi natis.

V Ljubljani, 1888.

Samozaložba. — Tiskala »Katoliška Tiskarna«.

Dobiva se v „Katoľ. Bukvarni“ v Ljubljani.

Zvonček.

Kakošna bo neki zgodba o zvončku, boste radovedno vpraševali; gotovo bo dolga pa lepa, porečete. Povem vam že naprej, da dolga sicer ne bo, — čeravno boste dve mesto ene — lepa pa lepa. Kajti vzeta je iz svetniškega življenja — namreč iz svetega življenja dveh Frančiškov, ki sta bila na zemlji silno imenitna moža, zdaj pa sta presrečna svetnika v nebesih.

Eden ima pridevek Ksaverij, eden pa Salezij. Tako ime sta dobila vsak po svojem rojstnem kraju.

1. Sveti Frančišek Ksaverij je šel v daljno jutrovsko deželo, v Indijo, da bi tam nevernike k Jezusovi veri spreobračal. Pa to je bilo silno težko delo. Ljudje so bili tam grozovito divji in govorili so tak jezik, ki se ga je kaj težko naučiti. Od konca je sveti mož v veliki zadregi, kaj bi storil, kje bi pričel. Videti je bilo, kakor da je ves njegov trud zastonj. Pa kaj si izmisli?

Zvonček — lepo doneč zvonček vzame in vsaki dan po ulicah zvončka. In glej, Indijanski otročiči, mali divjaki, privrejo od vseh strani, ko slišijo zvončkov glas in obsujejo častitega misijonarja. Čedalje bolj se mu privadijo. Z veseljem poslušajo njegove nauke, resnice sv. vere. Pa ne le poslušajo, ampak tudi ubogajo ga, kar jim reče. Doma začnejo biti tako dobri in pridni, da se jim stariši kar čudijo.

Zdaj začnejo še odraščeni otroke posnemati in tudi hodijo k poduku. Veliko se jih spreobrbe in dá krstiti. — Vidite, kaj je storil miloglasni zvonček! Divje Indi-

jančke privede k poboljšanju in po njih še mnogo od-raslih! — Ali ni res lepa ta kratka zgodbica o zvončku? Druga je pa taka-le:

2. Sveti Frančišek Salezij je bil sin imenitnih starišev; oče njegov so bili grof in mati grofinja. Gotovo ni manjkalo plemenitemu otroku igrač, kakoršnih si je le pozelelo njegovo detinsko srce. Pa kaj menite, ktere igrače je bil mali Francek najbolj vesel?

Darovali so mu majhen, ljubko doneč zvonček. Silno se ga razveseli. In kaj stori blago dete? Iz grajščine teče in začne okrog zvoniti ter sklicevati otročiče bližnjih sosedov. Pri-jetni zvon-čkov glas in ljubeznjivost angeljskega dečka jih mnogo pri-vabi. Potem je okrog sebe zvrsti in jim začne goreče pripovedo-vati, kar se je bil že od svoje dobre matere naučil in pa

od pobožnega duhovna, ki so mu bili v nežnih letih učitelj. Tako prav mnogo-krat ponavlja. Nekaj časa pripoveduje in po otročje razlaga, nekaj časa pa vprašuje, ter ne neha, dokler si niso vsi za-pomnili.

Tudi jaz bi si želel, kakor ta dva slavna svetnika, naše ljube otročiče skupaj sklicevati, jih od hudobije in divjosti odvrčevati, opominjati k čednosti in lepemu vedenju ter jih k veselju in sreči napeljevati. A ni mi mogoče nadalječ okrog od kraja do kraja hoditi, otrokom skupaj zvončkati ter jih podučevati in razveseljevati. Zato sem si pa nekaj družega izmislil. Lepih podučnih in vedrilnih spisov, zlasti mičnih povestic in pesmic sem si nabral — in bom še nabiral — ter jih dal natisniti. Da bi se bolj zmenili zanje in jih ne zanemarjali, sem jih angeljem varuhom izročil, da naj vam glasno na uho zvonijo vsakemu posebej! Iz srca želim, da bi vam zdaj — v prelepi detinski dōbi — ti angeljski glasovi zvonili veselje in radost, ob enem vam pa tudi prizvonili

srečno prihodnost. Žalostnega otroka kar ne morem gledati; le srečne in vesele bi rad videl vse otroke naše ljube domovine, — srečne in vesele zdaj, — srečne in vesele, ko odrastejo, — nad vse srečne in vesele tudi po smrti v večnem življenji!

Kteri je najpridnejši?

Minulo je že pač nad štirideset let, kar se je vršila prelepa zgodbica, ki vam jo bom zdaj-le povedal. Sporočil nam jo je gospod, ki ima dobre otročiče enako rad, kakor jaz, — iz Bavarskega. Tam je živel višji častnik, ki se je bil še l. 1812 ruske vojske vdeležil in desno roko zgubil.

Po tej grozoviti vojski podal se je v pokoj in je na tihem sam zá-se živel, skrbeč le za svojo ljubeznjivo ženko in za svoje dobre otroke. Njegovi trije otroci: Avgust, Mina in Nežica s predobro materjo so mu bili najljubši in najdražji zaklad na zemlji. Kri in življenje bi bil rad dal, ko bi bilo treba, za njihov blagor.

Bili so pa zares prav dobri in ljubeznjivi otroci. Razcvitali so se kakor rožice. Oboje, kar obeta pri otrocih najlepše nade, nadarjenost in pridnost, se je pri njih kazalo v najlepši luči. In ker so imeli v svojem mladem srčicu čisto in mirno vest, bili so vedno jasni in veseli, če so se igrali, učili ali kaj družega delali.

Najsrečniša pa je bila ta ljuba družinica, kedar so bili zvečer vsi skupaj. Tedaj so se vsedli oče v svoj rahli naslonjač in kaj brali ali pa pripovedovali tako živahno in lepo, da so otroci kar z odprtimi ustmi poslušali. Avgust je stal na desni in vedno v očeta upiral svoje pazljivo oko; Mina se je vsedla na levo, pa če je le mogla, tako blizo, da je večkrat naslonila svojo glavico na očetovo koleno ali pa njegove roke se oklenila; Nežica, najmlajša, pa je najraje videla, če so jo ljuba mama še pestovaje nekoliko ponegovali. — Večkrat je pa tudi smel kteri izmed otrok kaj brati iz svetega pisma. In potlej so jih oče izpraševali, kaj so brali; pa razlagali so jim, če niso mogli česa prav razumeti.

Prav prava zgodba, ki sem si jo namenil povedati, se pa še le zdaj-le prične; toraj le zvesto poslušajte!

Nekega večera je Avgust, kakor po navadi, spet bral zgodbe svetega pisma. Vsa družina je sedela poleg mize in vsi so pazno poslušali, ker Avgust je znal silno lepo brati. Besede je natanko izgovarjal in ločnice vselej prav obračal: pazil je na vejice, klicaje, vprašaje itd. — Bral je ravno o egiptovskem Jožefu, da ga je oče bolj ljubil, kakor vse njegove brate in mu dal napraviti pisano suknjico.

»Oče!« pravi Avgust, ko je prebral zgodbo, — »oče! ali Vas smem nekaj vprašati?« — »Kaj pa, moj sin?« prijazno odgovoré oče, radovedni, kaj neki hoče Avgust. »Povejte nam, ljubi oče, ktereга imate pa Vi najraje izmed nas treh?« vpraša Avgust ter méni, da gotovo nobenega družega ne, kakor njega. — »Jaz se ravnám po očaku Jakopu«, odgovorijo oče; »najpridniši mi je najljubši.« — »Kteri izmed nas pa je najpridniši?« vpraša Minka tako radovedno, da se jej vidi ves njen obrazek kakor živ vprašaj.

Dobri oče ne odgovorijo precej, marveč odprejo svojo tobačnico in nosljajo ter nekoliko pomislijo. Kaj naj bi bili pa tudi odgovorili? Ko bi bili rekli: »Minka je najbolj pridna«, bi bila Minka prevzetna, onadva bi jej bila pa zavidna; in tako bi bilo tudi pri onih dveh; in vendar so bili očetu vsi trije jako ljubi. Pa Bog jim pošlje dobro misel. — »To se ne dá precej povedati«, se glasi očetov odgovor, »kajti le tisti, ki zmiraj najpridniši ostane, mi je najljubši. Kako pa bi mogel to že naprej vedeti o kateremkoli izmed vas, ljubi otroci?« — »Saj oče Jakop tudi ni naprej vedel, če bo Jožef ostal najpridniši; in vendar mu je bil najljubši« — reče prebrisani Avgust. — Očetu je bilo znano, da Avgust ni bil nikdar predrzen v govorjenji in da je le vsled otroške ljubezni tako vprašal. Zato niso bili kar nič hudi, marveč rekó ljubeznjivo: »Otroci! sami morate to razsoditi! Sedem dni vam odločim v poskušnjo, in potlej mi boste sami povedali, kteri je bil najpridniši in ktereга imava jaz in mati najraje. Ali hočete?«

»Da, da, oče, hočemo!« zakličejo veselo otroci v eni sapi in ploskajo z rokami v znamenje, kako zelo

jim je všeč ta poskušnja. Kajti vsi so imeli najboljšo voljo, Bogu in starišem toliko veselja storiti, kolikor jim je bilo le mogoče.

»Jako me veseli«, pravijo oče, »da ste vsi z mojim nasvetom tako zadovoljni. Zdaj vam bom pa še povedal, kako se vam je tega lotiti. Vsaki izmed vas si napravi knjižico in naj natanko in vestno vanjo zapisuje vse, kar je dobrega in hvalnega storil v tem tednu. Čez osem dni ob tej le uri, kakor nocoj, bomo vse prebrali in potlej boste sami sodili, kdo je druge prekosil. Da se mi nimate bahati in lagati, tega vam še praviti ni treba. Kdor bi kaj tacega storil, tega bi nič več ne imel rad.«

Še tisti večer so šli dobri otroci na delo; naredili so velike, debele zvezke, da jih bodo vse popisali z dobrimi deli. Potem gredó z najboljšimi sklepi v svojo spalnico. Tam pokleknejo — vsak poleg svoje posteljice — in opravijo tiho z nepopisljivo pobožnostjo svojo večerno molitev. Potlej poljubijo še sv. križ, ki je bil pri vsaki po-

veke. Amen!« se sliši in nekaj minut potem že sladko spančkajo ti prisrčni otroci. steljici obešen, in se tiho in mirno k počitku spravijo. Le še stari pa prelepi pozdrav: »Hvaljen bodi Jezus Kristus! — Na

Oče in mati pa še ostaneta v sobi. Tudi ona skleneta, ta teden še posebej paziti na svoje dobre otroke. Potlej pa skupaj molita prav goreče, naj bi jima ljubi Bog ohranil najljubši zaklad na zemlji — njune tri pridne otroke v pobožnosti in nedolžnosti ne le teh osem dni, marveč dolgo dolgo — do starih dni; in še potlej, ko bosta ona že v tihi zemlji počivala in zadovoljno se iz nebes nanje ozirala.

Kmali je v hiši vse pospalo. Le še angelji so čuli. O preljubi moji mladi čitatelji, ko bi vi vedeli, kako radi prebivajo sveti angelji v taki krščanski hiši in kako prijazno se oko nebeškega Očeta na njo ozira! Kajti: »Pobožnih kristijanov hiša je Božja hiša, in vsako srce v nji je altar!« —

Vem, da bi zdaj že radi izvedeli, kako so otroci svojo nalogo izvrševali; vem, da bi radi skrivaj nekoliko

pogledali, kaj neki zapisujejo v svoje obširne zvezke, ki so si jih oni večer napravili? Vendar vam hočem raje kar konec naznaniti, kako se je odločevalo zadnji — osmi večer.

Z drhtečim srcem se bližajo ljubeznjivi otročiči k mizi, vsak svoj zvezek v roki držeč. Kaj so neki zapisali? Čujte!

»Toraj pokaži«, pravijo oče po večerji najprej Avgustu, »s čem se imaš izkazati, kako si obrnil ta odločilni teden?«

Komaj je že čakal Avgust, da sme pokazati svoj široki zvezek, kteremu je še moral nekoliko popisanih pól »priklade« pridejati. Oče z velikim zanimanjem pregledujejo pisanje; vrli sinek pa kar očesa ne odvrne od njih in ves obraz se mu tako žari, kakor bi bil že popolnem prepričan, da zdaj zdaj se ga bodejo oče oklenili okrog vratú in zaklicali: »Preljubi moj sin Gustelj! ti si zmagal, ti si mojemu srcu najljubši!«

In res je dobri deček teden tako lepo obračal, kolikor je le mogel. Jaz vam ne morem tukaj vsega povedati, kar je bilo zapisano v njegovem zvezku in v »prikladí«, le nekterih reči omenim, da boste ljubeznjivega Gusteljna še bolj čislali.

V šoli je iz vseh predmetov, kar je bil vprašan, znal prav dobro; gospod učitelj so mu še posebej zapisali v pohvalnico: »Izgled za vse učence!« — Kako je bil pa tudi priden! Na vse zgodaj — že ob petih, — ko je solnce vzhajalo, se je že učil na vrtu. Ko se je začelo daniti, tiho — prav tiho vstane, da bi ga Minka in Nežica ne zapazili, se tiho obleče, pobožno opravi svojo jutranjo molitev, stisne bukvice pod pazduho, počasi in skrbno odpre in zapre vrata in po prstih gredé se zmuzne na vrt. — Tam na vrti je imel neizrečeno prijeten prostorček, in oh! zjutraj se dá tako lahko in vspešno učiti! Solnce ga je pozdravljalo s svojimi prvimi žarki, ptički so mu peli prelepo jutranjico — on pa se je učil na vsa usta! Pa nikar ne mislite, da se je še le zjutraj začel učiti. O ne, že zvečer je skoraj vse znal; zjutraj pa je vse od prvega do zadnjega ponavljal, da mu je šlo tako gladko, kakor voda, če se jez odpre.

Pa tudi sicer je bil neizrečeno priden. Natančno, hitro in veselo je vse storil, karkoli so mu stariši rekli. Več strani je bilo popisanih z malimi darili, ki jih je revežem razdajal ali pa svoje vrstnike ž njimi razveselil. Njegov hranilniček je bil ves izpraznjen, še celó prelepo novo desetico je podaril.

Zapisal je tudi na eni strani, kako ga je nekikrat njegov součenec zmerjal, ko je šel v šolo in ga še celó tepel, čeravno mu ni bil nič žalega storil. In vendar ga ni gospodu učitelju zatožil, marveč je na tihem zanj molil očenaš in si mislil: »Odpustim ti iz ljubezni do Jezuška, božjega Deteta!«

Tudi je spoznal, da je nekikrat hudobnega tovariša zaradi grdih reči posvaril, in ker ni svarilo nič pomagalo, učitelju povedal, pa le zato, da bi se deček poboljšal in da ne bi še družih pohujšal. — Zapisal je tudi še to lepo dejanje: »Učenec, ki je sedel poleg mene v klopi, je imel v čisto ozkem zaprtih nekaj kebrov; meni pa so se živalice smilile in sem mu dal za nje dva krajcarja ter jih domu gredé izpustil, naj prosto in veselo okrog letajo.«

Tacih dobrih del ni imel vrli Avgust nič menj nego dve in petdeset zapisanih v svojem sošitku. Vse je storil v enem tednu. Na koncu je pa še zapisal prelepe besede: »Tudi obljubim Bogu in svojim dobrim starišem, da bom zmiraj priden ostal ter bogaboječ, pošten in pobožen človek. Bog daj, da bi prišli vsi v nebesa: jaz, moji preljubi stariši in moji dobri sestrici.«

Dobremu očetu so stopile solze v oči, ko so bili prebrali zadnje vrstice. Mati, Minka in Nežica so zvesto poslušale očeta, ki so počasno in razločno brali, ter so veselo prikimovale blagemu Avgustu. Pa — pa oče nočejo še razodeti svoje sodbe. In Avgust mora še čakati, naj se mu še tako težko zdi. Kajti zdaj je prišla še vrsta na Minko, in to po vsej pravici, ker se ni moglo še vedeti, če onadva otroka nista še več dobrega storila, kakor pridni bratec.

Zato se zdaj ljubeznjivi oče obrnejo do Minke: »Kako pa ti, dete moje?« Urno pomoli Minka svoj zvezček in nekoliko obledi. Glasno jej bije srčice. Toda

ko oče odprejo njeno knjižico in začnejo enako glasno in razločno brati, kakor poprej Avgustovo, se jej zopet obrazek razvedri in razjasni, ker vest jej je rekla, da vsaj toliko je dobrega storila kakor bratec.

Toraj poslušajte; kaj je pa Minka v svojo knjižico zapisala? Prve vrstice so se začele z lastno obtožbo. Tako-le se je bralo: »Lenobo pri učenji, sladkosnednost in radovednost, s katero sem že tolikrat svoje ljube stariše razžalila; jezo in tiho kljubovanje, ki sem ga večkrat v srcu čutila zoper njihove ukaze, — sem te dni zatirala in sem trdno sklenila, teh grdih reči se za vselej odvaditi.«

»To je prav! to je lepo! ljuba moja Minka!« sežejo mati v besedo, stegnejo se čez mizo in stisnejo Minkino roko vsled srčnega veselja, da se bode odvadila napak, ki so dobri materi že toliko žalosti napravile. — Toda kako se prestraši dobri Avgust! Kaše dalje zvemo. Sodba še ni izrečena. Če se Minka poboljša, spolni s tem le svojo dolžnost in nič več.« Zdaj zopet zvedavo poslušajo. Glasno spet berejo, kar je Minka dalje napisala.

»Desetega maja nisem bila bolna, ko nisem hotela snesti svojega jabelka in južnice. Hudo sem bila sicer lačna, pa sem prosila mater, naj mi kaj dajo, da ponese revni bolni vdovi, ki je tam za pristavo. In zdaj sem skrivaj pridejala še svoj kruh in svoje jabelko, da bi tudi ubogi otroci kaj dobili, — pa sem nesla. Oj, kako je bila vesela ubožica! Gotovo več ko desetkrat je ponavljala: »Bog plačaj, Bog plačaj!« Jaz pa sem to storila iz ljubezni do Jezusa. — Za svoje dobre stariše, za bratca in sestrico sem vsak dan trikrat molila, da bi je ljubi Bog blagoslovil in z vsem dobrim oveselil; pa še

kor na trnji sedi in s tužnim očesom pogleduje na mater, kakor bi hotel vprašati: »Mati, zakaj ste mi to storili?« — Pa oče ga potolažijo, rekoč: »Čakaj, da

obljubila sem, da bom zmiraj tako delala, dokler bom živa. — Staremu slepcu, ki prosi tam ob novi cesti, sem vsaki dan kaj dala iz svojega hranilnička, da naj tudi moli za mojega očeta in mater, in záme, da bi bila prav pridna in bogoljubna. — Kar je pa še ostalo, namenila sem bratcu Gusteljnu za godovno.*

Tako in enako je šlo dalje in dalje in med poslednjimi listi je bil vtaknen »spominek pridnosti«, ki ga je bila poprejšnji dan dobila od gospoda kateheta, kakor nalašč za dobri konec vsemu družemu. Vsega skupaj je bilo petinpetdeset številčk dobrih in hvalnih dejanj, ki si jih je bila pridna Minka med tednom v knjižico zapisala.

Zdaj bi bili vi morali videti dobro Minko, kako jej je srce utripalo samega straha, kakšna bode sodba, — kako se je s svetlimi očesci na očeta ozirala, — kako se jim je že med branjem zmiraj bližje pomikala in še slednjič nanje naslonila, da bi jo ljubi oče kar brž kot najpridnišo objeli in na srce pritisnili. — Ali ko bi bili videli osupnenega Avgusta, ki si je že med branjem očitaje rekel: »Ali teh lepih reči moje sestrice ne bode nikoli konec? Oh, zakaj nisem tudi jaz še teh lepih dejanj svojim pridejal!?»

Pa ne pomaga nič. Oba, Mina in Avgust morata še čakati; kajti oče so bili pravičen mož in niso smeli poprej sodbe skleniti, predno se niso o vseh treh prepričali, kaj so dobrega storili v odločilnem tednu. Mala Nežica še ni bila na vrsti, čeravno se onima dvema tako male deklice pač ni bilo treba bati.

Nežica je bila ves čas na onem koncu mize ter je tiho in mirno očeta poslušala. Se vé, da bi bila tudi ona rada največji ljubljencek očetov; pa kakor je bila še majhna, je vendar spoznala, da bratu in sestrici, ki sta toliko dobrega storila, ne more biti kos. Gotovo jej je to hudo dejalo; vendar si je mislila: »Ko bodem zrastle, bodem tudi zmiraj boljša in pridniša, kakor sta Avgust in Minka; in potlej me bodo dobri oče gotovo tako radi imeli, kakor onadva«.

»No, kako? pokaži, Nežica!« jej zakličejo oče, »kako pa je pri moji najmlajši punčki?« In Nežica pri-nese sramožljivo svoj zvezček in spet teče na svoj prostor

ter skrije svoj obrazek v roke . . . Oče začnejo obračati liste ter obračajo in obračajo, gledajo sem ter tje, pa — v celem zvezku ni bilo nobene črkice. Kako so se vsi začudili! Že so hoteli oče malo samoglavko nejevoljno okregati, zakaj ni nič zapisala. Toda slučajno najdejo na zadnji strani vendar-le nekaj zapisanega. Bile so le nekatere vrstice. Kaj pa je bilo zapisano? Uganite, ljubi otroci! kaj je bilo zapisano?

Kolikor lepo je le mogla, zapisala je ljubeznjiva deklica te-le besede: »Odpustite, ljubi stariši, svoji Nežici, če Vas je razžalila! Dobro pa, kar je storila, ni vredno, da bi se zapisalo.«

»Glej, glej!« sta zašepetala vsa začudena Avgust in Mina in se spogledata, češ, kako da onadva nista na to mislila. — »Kako neki«, začne po dolgem molku Avgust nasprotovati, »kako neki bi ne mogla Nežica ničesa zapisati? Saj sem jo sam videl, kako je tam zunaj v utici pred Marijino podobo tako dolgo klečala in molila, ter se ni hotela z nami igrati tam na travniku.« — »Res je, res«, povzame Minka; »in meni je izročila ves svoj prihranjeni denar, — dvajset čisto novih svetlih krajcarjev, z naročilom, naj je nesem ubogi ženki, ter ne smem povedati, od koga da so.« — »In meni je vsak dan podarila najboljši del svoje južnice, češ, da že lahko tako izhaja do večerje.« — »In v njenem molitveniku sem videla dve čisto novi podobici, ki ji je gotovo od svoje učiteljice dobila.« — »In tiste šipe, mama, ki ste jo našli v četrtek ubito, tudi ni Nežica ubila, ampak jaz sem jo, pa Nežica se ni nič izgovarjala, ko ste jo tako kregali, in ni mene hotela zatožiti.« In Minka še pridene: »Pa, kaj je še naredila? Ko sem unkrat svoje pletenje na mizi v spalnici popustila, je vstala, ko sem jaz zaspala, je vzela pletenje v posteljo in je pri mesečni svetlobi pletla najmanj štiridesetkrat na okrog, pa je vse spet nazaj položila na prejšnje mesto, da bi jaz ničesa ne zapazila pa da bi me učiteljica bolj pohvalili.«

»In ko je bila včeraj bolna«, nadaljuje Avgust ves navdušen, »ter je tolike bolečine trpela, se kar nič ni pritožila; še smejala se je in rekla: saj je tudi sv. Neža še mlada morala prav veliko trpeti za Jezusa.« — »In

meni je« . . . »Že dobro, že dobro!« rečejo oče, »poglejta vendar, kam je Nežica prešla! Kar zginila je!« — Res je bila Nežica pod mizo zlezla in si je glavo z rutico zakrivala, da ne bi nič tega slišala, kar sta brat in sestra o njej tako hvalno hitela pripovedovati.

»K sodbi! k sodbi!« zakličejo oče ter z nožem potrkajo ob kozarec, da je glasno odmevalo. Zdaj zlečeta Avgust in Mina Nežico izpod mize, jo vlečeta k očetu in Avgust milo zdihne: »Že čutim, oče, Nežica je zmagała. Njen zvezček je težji memo najinih: ona je svoja dobra dela v tihi ponižnosti zvršila.«

Zdaj zagrabi odločna Minka svoj zvezek na mizi, ga na drobne kosce raztrga in leti ž njimi skozi vrata ter vse na ogenj vrže. Urno leti Avgust za njo ter ravno tako stori. Vsi so se hoteli očetove ljubezni vredne skazati. Nobenega prepira ni več med njimi. Mahoma se oklenejo vsi očeta in ga prisrčno objemajo. Oče pa gineno spregovore: »Bog vas, blagoslovi, ljubi moji otročiči! Ne prizadevajte si za mojo ljubezen, trudite se za ljubezen ljubega Boga, najboljšega Očeta nebeškega. Vaš sveti angelj varuh naj vas nikdar ne zapusti, naj vas še dalje varuje in v nedolžnosti ohrani kakor do zdaj. B^ožite dobri in ponižni, dokler živite, ostanite stanovitni do konca. Plačilo vašemu prizadevanju bo večna ljubezen našega najboljšega Očeta v nebesih in sreča brez konca in kraja.«

* * *

Povest je sedaj pri kraji. Če vam je bila všeč, me jako veseli; a še bolj me bo veselilo, če boste te tri dobre otroke tudi posnemali. Bog daj!

Hvaležnost.

Sv. Frančišek Asiški, ki ima zavoljo svoje velike bogoljubnosti častni priimek Serafski, se je bil nekega dne s samostanskim tovarišem podal na daljno pot. Dan je vroč, pot silno slaba, pa dolga. Huda žeja muči oba popotnika, pa vročina čedalje huje pripeka; že vsa sta

utrujena in slabotna. Kar zagledata pri nekem ovinku bister hladen studenček, ki tako vabljivo izvira izpod skale, kakor bi bil nalašč prišel na pomoč žejnima popotnikoma s hladilno pijačo. Kmali nato pa zagleda svetnikov spremljevalec še drug pa še lepši studenček, iz kterega izvirajo še krasniše bisrno-svetle kapljice. Te dragocene bisrne kapljice pritekale so iz svetnikovih oči: svetnik se je milo razjokal in je vedel, zakaj, in je tudi svojemu sobratu povedal: »Le poglej, kako je vendar ljubi Bog dober! Od vekomaj je vedel, da bova midva, ti in jaz, nekega dné tù sem prišla vsa trudna in žejna. In tù je nama izpod gore poslal hladne vode, da si žejo utolaživa. Ali je mogoča še večja ljubezen?«

O naj bi mogel vas, ljubi otroci, pregovoriti, da bi vsaj nekoliko te svetnikove hvaležnosti si prisvojili! Glejte, za nekaj kapljic hladne studenčnice je toliko hvaležno njegovo srce, da se mu gorke solze ulijejo iz oči in kapljajo po častitem obrazu; ali vam bi se pa ne zdelo vredno hvaležnost pokazati za toliko dobrot, ki jih dan na dan prejimate iz predobrotljivih rok nebeškega Očeta, ali naravnost iz nebes ali pa po svojih ljubih stariših in dobrotnikih?

Tabrnakelj.

Beseda tabrnakelj nam pomeni najimennitniši in najčastitljivši prostor na celem svetu, oni presveti prostor, kjer noč in dan prebiva naš nebeški Kralj Jezus Kristus po vseu katoliškim cerkvañ.

Ta beseda se nam je ohranila iz latinskega. V latinskem jeziku pomeni »tabernaculum« — šotor. Šotor pa je malo stanovanje iz desak in prtov narejeno, ktero ni na en prstor navezано kakor naše hiše, marveč se dá razdreti, prenesti in prepeljati pa spet na drugem kraji postaviti. Vojščaki bivajo ob vojskinem času v šotorih, ker ne morejo zmiraj v enem kraji ostati, marveč se morajo vedno od kraja do kraja dalje pomikati. Pa ti šotori niso vsi enako narejeni, marveč šotor poveljnika je lepši memo šotorov družih vojakov; najčastniši pa je

šotor kralja ali cesarja, ki ga vedno stražniki obdajajo in varujejo. Tudi Izraelci so v šotorih prebivali takrat, ko so šli iz egiptovske sužnosti v domačo deželo. Imeli so tudi poseben šotor za službo božjo, ki so ga lahko s seboj jemali z enega kraja v drugega. Ta je bil silno lepo narejen; Bog sam je Mozesu vse natanko dopovedal, kako naj ga naredi. Bil je predpoda naših cerkvâ in zlasti najsvetejšega prostora v cerkvi, — sv. tabnakeljna. — Da boste znali ta najsvetejši prostor v naših cerkvah prav spoštovati, vam povem naslednjo dogodbo:

V starodavnem času je nekikrat bival kralj Antigon v šotoru med svojimi vojščaki. Neko noč ne more zaspati. Vojščaki, ki so pred njegovim šotorom stražili, menijo, da kralj prav sladko spi. V tej zavesti, da kralj trdno spi, nehajo paziti na svoje jezike in začnejo prav grdo zabavljati zoper kralja. Kralj pa, ki ni spal, slišal je dobro vse zabavljice na lastna ušesa, ker bila je le prtena stena med njim in med vojščaki. Mahoma pa kralj šotor odpre in zagrmí nad zlobnimi vojščaki: »Če hočete o kralju razžaljivo govoriti, pojdite tako dalje proč, da vas kralj ne bo slišal!« Vojaki strahú oblede. Mislijo, da so si s tem smrt nakopali. Na kolena popadajo in prosijo kralja odpuščanja. Ta se jih res usmili in jih ne kaznuje po ostri pravici.

Otroci, vi niste od svojega nebeškega Kralja Jezusa, ki v svojem svetlem šotoru — tabnakeljnu noč in dan prebiva, nič bolj oddaljeni, kakor so bili oni vojščaki od svojega zemeljskega kralja. Da, še bližje ste mu. Vas še ozka stena ne loči od njega. Iz svojega svetega šotora vas vedno in povsod vidi in vse sliši, kar govorite; celó vaše najskrivniše misli in želje on vidi. Naj bo toraj vaše vedenje zmiraj in povsod, zlasti pa v cerkvi, tako dostojno, kakor se spočobi vpríčo najvišjega Kralja, ki ima moč, ne le telo umoriti, ampak tudi telo in dušo v pekel pogubiti!

Sestrina ljubezen.

(Kristof Šmid.)

Neka premožna gospa je revno deklico vzela za svojega otroka. Ta deklica je bila zeló pobožna, ubogljíva, pridna, vedno prijazna in vesela.

Nekikrat reče gospa: »Rezika! ker si tako dobro dete, ti bom dala za božič novo obleko narediti. V prodajalnici sem že govorila o tem. Ná denarje, pojdi tje in kupi si onega blaga modre barve, katero ti je tolikanj všeč«.

Gospa jej dá dva velika tolarja. Rezika si ogleduje denar in pravi: »O preljuba gospa! jaz imam obleke že zadosti. Ali moja sestra Franica ni v tako dobrem kraj, kakor sem jaz. Prav beraško je oblečena. Bila bi pač žalostna, ko bi na meni videla lepo novo obleko. Ai bi ne smela teh dveh tolarjev njej poslati? Ona me tako zeló ljubi, in ko sem zadnjič bolna ležala, je brž semkaj prihitela, in mi je tako ljubeznjivo lepo stregla.«

»Ti dobri otrok«, reče gospa, »piši svoji sestri, naj k nam pride. Obe bom potlej enako oblekla. Ker imate enako ljubezen med seboj, pa imejte tudi še enako obleko!«

Ljubezen bratov in sestrá,
Je znak čutila rajskega.

Bratovska ljubezen.

Bila sta dva brata. Eden je imel ženo in več otrok, drugi pa je živel sam zá-se. Po materi sta podedovala polje. To polje sta brata skupno obdelovala z dogovorom, da si bosta razdelila, kar bo na njem zrastle.

Rastla je pšenica na polji, in ko pride čas žetve, požaneta brata pšenico in jo v snope povežeta. Snope postavita v dva enako velika kupa in ju na polju pustita.

Po noči pa pride bratu, ki je sam záse živel, dobra misel v glavo. Pravi namreč sam sebi: »Moj brat ima ženo in otroke, te mora rediti. Ni prav to, če je moj kup ravno tako velik kakor njegov. Vstal bom, pojdem na polje in bom od svojega kupa vzel nekoliko snopov in je bom znesel na njegov kup; tega še opazil ne bo in ne bo mogel ugovarjati.« In kar si je izmislil, to stori.

Ravno tisto noč pa se prebudi tudi drugi brat in reče svoji ženi: »Moj brat je še mlad in je čisto sam; nikogar nima, da bi mu pomagal delati, in nikogar, da

bi ga tolažil, kadar je žalosten. Ni to prav, če mi ravno toliko snopov s polja dobimo kakor on. Vstaniva pa pojdiva na polje in prenesiva nekoliko snopov z našega kupa na njegovega. Tega še zapazil ne bo in ne bo mogel ugovarjati.« In tako tudi storita.

Drugi dan prideta oba brata na polje in vsaki se čudi, videti, da sta oba kupa še popolnem enako velika in nista v stanu razumeti, kako je to prišlo.

Naslednji dve noči naredita ravno tako kakor poprejšnji večer; vsak je spet prenesel nekoliko svojih snopov na drugega kup. Pa kako se začudita, da sta bila kupa zopet obakrat zjutraj enolika. En brat je namreč ravno toliko snopov prenesel kakor drugi.

Slednjič, četrto noč pa skleneta oba brata — vsak zá-se — paziti, če bi ne bilo mogoče izvedeti, od kod je to — in tù se srečata s snopi na rami, ktere sta hotela zopet prenesti.

To pa so ljudje zvedeli, kar sta bila brata storila. Menijo toraj, da kraj, kjer so ti snopi stali, mora biti ljubemu Bogu prijetniši, kakor vsak drugi zavoljo dobrega, kar se je tù zgodilo, ter postavijo na tistem prostoru svetišče Gospodu.

? ? ?

Ali poznaš, mladi čitatelj, to znamenje? Pravi se mu vprašaj. Jaz sem ga zato dal tù gori postaviti in sicer kar trikrat ob enem, ker te imam nekaj silno važnega vprašati.

Kaj neki?

Ti živiš že precej let na svetu, morebiti osem ali deset ali še več let. Želim ti, da bi živel še prav prav dolgo. Pa vsi ti dnevi, kar si jih že preživel in kar jih še boš, si niso enaki med seboj, marveč nekteri so imenitniši memo družih. Toraj mora eden biti med njimi najimenitniši, najvažniši.

O gotovo, v tvojem življenji je eno leto med vsemi leti najimenitniše; v tem najimenitnišem letu je en mesec

veliko spoved! In da ti bo to mogoče, je neogibno potrebno, da se precej poboljšaš, da opustiš to, za kar so te že večkrat svarili stariši, učitelji in zlasti tvoj spovednik. Dobro si zapomni, da bode oni otrok težko prav opravil prvo sveto obhajilo, kateri se ni že vsaj nekaj časa poprej poboljšal in se (vsaj vseh smrtnih) grehov zdržal. Ni pa še dovolj, le očistiti svoje srce vse grešne nesnage, marveč srce se mora tudi ozaljšati z lepimi cveticami dobrih del in lepih čednosti. Kaj si že vse storil v ta namen??

Ako si pa, drago dete, še v tako nežni dôbi, da pojdeš še le drugo leto ali še le čez nekaj let k prvemu sv. obhajilu; vendar nikar ne misli, da tebi to vprašanje ni prav nič mar. Pač, pač, tudi tebi mora biti dokaj mar to vprašanje in zato tudi tebe vprašam: »Ali že kaj misliš na prvo sveto obhajilo?« Pomni, da svetniki in svetnice so se precej v prvi mladosti, kakor hitro so k spoznanju prišli, začeli veseliti tega dneva in se tudi že pripravljati. Prvo sv. obhajilo se jim je ves čas zdelo najimenitniša reč njihove detinske dôbe; kakor na prelepo svetlo zvezdo so svoje nedolžno oko obračali tje na tisto veselo jutro, ki jih bode prvikrat z Jezusom sklenilo.

Ljubi otroci! še prav veliko reči bi vam imel povedati o tem prevažnem vprašanju; a držim se starega pregovora: »Dolga ti je pot, če z besedo učiš, kratka pa in vspešna, če zglede kažeš«. Zato vam bom še pozneje povedal več lepih zgledov prvega sv. obhajila.

Šola rajske nedolžnosti.

*Slišal sem, da se nekteri izmed vas, zlasti najpridniši, radi »šolo igrate«. Zvedel sem tudi, kako se vrši vaše šolanje: enega si izvolite, da je vam za učnika, ki vam naročuje, kaj se morate naučiti, koliko spisati, kako se vesti itd. Ta med naukom ôstro pazi, da je vse pst! in mirno, potem pa strogo izprašuje in

po pravici v »katalog« zapisuje rede, kakoršne so učenci zaslužili; pridne pohvali ali celó kaj obdaruje, zanikarne in lene pa kara ali celó kaznuje: sploh vse se tako posnema, kakor je v pravi šoli.

Otroci! odkritosrčno vam moram povedati, da mi je to vaše nedolžno igranje močno všeč, ker vam je ob enem tudi koristno. Zato bi se še jaz rad vam pridružil, dobri otroci! Ali me hočete med se, kaj?

To pa se samo ob sebi razume, da kadar bom jaz med vami, ki sem že velik in prileten, bom jaz vam učitelj, vi vsi pa moji poslušni in ubogljivi učenci. — Me jako veseli, ker vidim, da ste vsi zadovoljni z mojim predlogom. Bog vas blagoslovi, preblaga čedica Jezusova! Pričnimo toraj!

Najprej vam moram povedati, kakšna je moja šola in kaj se bomo učili v njej. — Moja šola se imenuje šola lepega in srečnega življenja ali — šola rajske nedolžnosti. Ima pa samo dva razreda ali dva oddelka. Eden ima napis: **Varuj se hudega!** drugi pa: **Delaj dobro!** — Učenci te moje šole, če so še tako pridni in marljivi — niso nikdar dovolj izučeni. Zato jih nihče drugi nima pravice iz šole vzeti, kakor le Jezus Kristus, ki je moj vrhovni nadzornik — če smem tako reči. Zato bom tudi jaz le samo učil vas, izpraševal pa nič. Vendar zarad tega ne smete biti nepazni ali lenobni; kajti v nebesih se vse natančno zapisuje v katalog, ki ima naslov: **Bukve življenja.** In gospod Jezus Kristus večkrat v to šolo pogleda ter pokliče zdaj enega zdaj drugega in ga v pričo angelja izpraša vse, kar je storil v šoli življenja. Kakor bi mignil, je pri kraji to izpraševanje, ki se v moji šoli imenuje »posebna sodba«. In če se je kdo ves čas prav izvrstno držal, ali še o pravem času napake in zamude popravil, je zapisan v zlate bukve in angelj mu veselo odpre svetla vrata — in zdajci ves vesel zakliče v neizmernem strmenju: »V nebesih!«

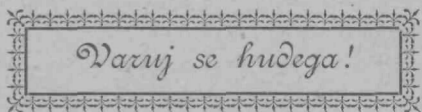
Kdor pa bolj slabo opravi, mora še hoditi v šolo, pa ne k nam, ampak v neko drugo šolo, kjer je zelo hudo in silno ostro, imenuje se: vice! — Če pa kdo le v eni sami reči popolnem slabo naredi skušnjo, če ima — pri nas ne pravimo »trojko«, ampak — smrtni

greh, ga koj satan zgrabi in trešči v strašno brezno, kjer obupno zarujeve: »V peklu — na veke!«

Najbolj pa nas to skrbi, ker nihče ne more v tej šoli naprej vedeti ali preračuniti, kdaj bode prišel »na vrsto«. Tudi jaz sam ne vem, kdaj pride zame preskušnja.

Nazadnje pa, ko se bode tudi ta šola podrla, — bode Gospod — to je sam rekel — še enkrat prišel in bode vse ljudi vseh krajev in vseh časov skupaj sklical k splošnji preskušnji, ki se bode imenovala: poslednja sodba, ker potem ne bode nobene preskušnje več, marveč samo plačilo in kazen, — nebesa pa pekel — vekomaj!

Zato vas prosim: bodite dobri in pridni, da bode naša šola zdaj res, kakor sem jej ime dal, — šola rajske nedolžnosti in preskušnja srečna in sijajna. Z besedami sv. pisma vas povabim: »Pridite, otroci, poslušajte me; strah Gospodov vas bom učil!« (Ps. 33, 12.) Da se boste pa bolj vspešno bogaboječnosti učili, vam bom razkazoval, kako so se vedli najpridniši učenci strahu božjega, ko so bili še na zemlji — svetniki in svetnice!

§ 1. Greh največje zló.

Rajsko lepa je bila vaša duša takrat, ko so vas od sv. krsta prinesli. Bolj čista je bila kakor srebrno bela studenčnica, ki izpod skale izvira; bolj je bila bela kakor novo zapadli sneg; bolj je bila lepa kakor lilija, ki je ravno kar razvila svoja snežno bela peresca; bolj milobna je bila, kakor nedolžno belo jagnjiče. Pa kaj bi na zemlji iskal primer? Tako je bila čista in lepa, da so se je angelji veselili in da je trojedini Bog sam imel dopadenje nad njo. Lepota in sreča v krstu očiščene duše je tako velika, da je nihče ne more dostojno opisati; le za eno besedo vem, ki nam to rajsko lepoto vsaj toliko razodene, kolikor je mogoče tu na zemlji

razumeti. Ta beseda se sme imenovati materna beseda, ker jo je naša mati sv. katoliška cerkev izumila in jo vselej takrat izreče, kadar hoče naznaniti srečo človeka, ki je v posvečujoči milosti božji. Ta prelepa in tolikanj pomenljiva beseda se glasi: otrok Božji!

Če bi vam noč in dan razlagal, bi vam ne mogel dovelj jasno razložiti, koliko ima ta beseda v sebi; in ko bi angelj iz nebes prišel in bi mesto mene govoril, bi vam tudi ne mogel vsega dopovedati. Pomislite le to-le: V koliko čast in srečo bi si vsaki izmed vas štel, ko bi bil kraljev ali celó cesarjev otrok! Pa kaj so vsi poglavarji in vladarji vsega sveta in vseh časov, če se primerjajo neskončno svetemu vsemogočnemu Bogu?! Kolika čast! Ta čast — otrok Božji biti — se ne dá primerjati nobeni drugi časti.

Pa tudi kolika sreča! Kakor imajo zemeljski otroci pravico do premoženja starišev (po njihovi smrti), enako ima otrok Božji pravico do vsega neizmernega bogastva svojega nebeškega Očeta. Tisti trenutek, ko ga je očistila in posvetila krstna voda, mu je bil pripravljen rajski sedež — zlati tron v nebeškem kraljestvu, mu je bila pripravljena prekrasna krona nebeška, — zlati ključ nebeškega kraljestva mu je izročila v detinske roke njegova premila mati — sveta cerkev.

Glejte, to je bila lepota, to je bila sreča vaša po sv. krstu. Ko bi bili v tisti detinski dôbi umrli, v taki angeljski čistosti in nedolžnosti, bi že sedaj sedeli na rajskem tronu in kraljevali v hiši nebeškega Očeta z nememljivo krono na svoji angeljski glavici.

Te nebeške pravice vam nihče ni v stanu odvzeti, — nihče v nebesih, nihče na zemlji, nihče pod zemljo: le en ropar je, ki vam more odnesti ta rajski zaklad, — ime mu je greh.

Nobene druge tako grozovite besede nima naš premili slovenski jezik, kakor je prestrašna beseda — greh; nobene tako občutljive nesreče ni v naši solzni dolini, kakor je greh; nobena tako huda škoda nas ne more zadeti od zibeli do groba, kakor bi bila škoda ta, če pademo v greh, bodisi tudi najmanjši prostovoljni greh. Kolika pa še le je nesreča, če kdo stori velik — smrtni greh!

Le en sami smrtni greh naj pride v čisto, nedolžno srce, in škoda je strašna — neizmerna! Vse je zgubljeno: rajska lepota čiste duše zginje; angelj varuh se žalostno proč obrne; nebeški Oče noče tacega grešnika — če tudi je še majhen — nič več za svojega otroka spoznati; tedaj je tudi zapravljen prekrasna krona, zapravljen zlati prestol v nebesih! — Pa ne le vsa rajska sreča je po grehu zgubljena, marveč greh je nakopal grešniku tudi najhujših kazni že v tem življenju, posebno pa v večnosti. Tak greh je rajsko čiste angelje iz nebes v pekel pahnil; tak greh je Adama in Evo z ognjenim mečem iz raja izpodil; tak greh je ves svet z vodo preplaval; tak greh je Sodomo in Gomoro z žvepljenim ognjem vpepelil; tak greh ljudem veselje in srečo podira; tak greh pekel z nesrečnimi polni!

In če še pristavim, da je zavoljo greha sam božji Sin Jezus Kristus tri in trideset let prebritkega pomanjkanja in trpljenja prestal in poslednjič v nepopisljivo hudih bolečinah umrl na križu, upam, da boste tudi vi sprevideli, kolika nesreča je greh.

Toda, preljubi otroci! kaj pravim: »sprevideli!?!« O ne, nikdar ne boste dovelj razumeli, kolika hudobija je greh! Vso prestrašno globočino grešne hudobnosti vidi le Božje oko; še angelji in svetniki je ne spregledajo. Da, ko bi vse stvari na zemlji, pod zemljo in nad zemljo, — kamenje, rastlinje, živalstvo in zvezd neštete vrste — znale vpiti in z nami jokati, bi vendar greha ne mogle dovelj objokovati in obžalovati!!

Pa o tem tukaj ne govorim. Želim le, da bi vsaj toliko razumeli zlobnost greha, kolikor je ubogemu človeku mogoče. — Kaj pa storimo, če hočemo kako zemeljsko reč natančneje videti in spoznati? Svoje oko — kakor pravimo — oborožimo s povekševalnim steklom in potem se nam reč po večstokrat večja vidi ter zdaj na njej lahko vidimo premnoge lastnosti, katerih poprej s prostim očesom nismo mogli zapaziti. — Povekševalno steklo, s katerim se dokaj natanko vidi prestrašna gnusoba vsakega, tudi najmanjšega greha, je pa: ljubezen do Boga! — In ravno zato, ker so svetniki Boga nad vse ljubili, so se greha tako zelo bali — vsacega greha, — tudi sence greha! In koliko kesanja in žalovanja in koliko

solz je bilo potlej, če se je kateri res kaj pregrešil. Izgledov imamo brez števila. Le poskušajte Boga tako ljubiti, kakor so ga sveti otroci ljubili, potlej ne boste potrebovali nobenega kateheta, da bi vam še razlagal, kolika nesreča je greh. Sami boste spoznali in čutili.

Kraljica Blanka in njen sin sv. Ludovik.

Francoskemu kralju sv. Ludoviku oče umrje, ko je bil še-le tri leta star. Pobožna udova kraljica Blanka pa si vse prizadene, da bi sinka, prihodnega kralja, v nedolžnosti ohranila. Vedno ga uči, da je posvečujoča milost Božja najdražji zaklad, greh pa največje hudo na svetu. Nekikrat ga vzame spet v naročje, ga podučuje in z vso materno milobo pa resnobo pristavi besede: »Sinek moj, gotovo te ljubim, — tako pristrčno ljubim, kakor le mati more ljubiti; pa rajše bi te videla mrtvega pri svojih nogah, kakor da bi kdaj storil smrtni greh!« Pri drugi priliki pa mu reče: »Raje bi videla, da bi bil ob kraljevi prestol in ob življenje, kakor da bi morala slišati, da si Boga le enkrat s smrtnim grehom razžalil!« Taki materni nauki sežejo blagemu otroku tako globoko v srce, da svoje žive dni nobenega smrtnega greha ne stori in svojo krstno nedolžnost neomadežano ohrani.

Ker je bil pa sveti deček sam tako bogaboječ, skušal je tak strah Božji tudi pri drugih vzbujati. — Nekega dne se gre s tovarišem sprehajat. Na sprehodu srečata bolnika gobovega. Ludovik vpraša svojega spremljevalca, bi li raje dobil tako ostudno bolezen, ali bi raje smrtni greh storil? Brez daljšega pomislika pravi lahkomisljeni tovariš: »Raje sto grehov na duši, kakor gobovo bolezen na telesu.« Ludovik ostrmi in ves preplašen in nevoljen reče: »Kaj, ti zares ne veš, kaj je to, brez milosti Božje živeti? Enega samega smrtnega greha se je treba bolj bati, kakor vseh nadlog na svetu!«

Sv. Stanislav.

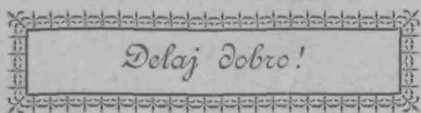
Še čisto majhen je bil ta angeljski mladenček, in vendar je imel tolik stud do vsakega greha, da so ga

začele smrtne težave obhajati, če je tudi pri kom družem zapazil, da Boga žali.

Če se je primerilo, da je kateri izmed tujih gostov pri mizi kaj grešnega spregovoril, je Stanislavek koj barvo spremenil, glavo in oči pobesil, in če ni grešno govorjenje naglo prenehalo, je glavo povzdignil, kviško pogledal in nekaj trenutkov imel nepremakneno uprte oči proti nebu; potlej pa je omedlel in s stola padel, če mu niso hitro na pomoč prišli. Nekaj časa ni nič vedel, kaj se okrog njega godi. Tako se je zgodilo angeljskemu otroku vselej, kadar se ni vpričo njega dovolj spodobno govorilo. Zato so oče prosili, naj se vpričo njega vsi varujejo, sicer bi morebiti žalosti in straha še umrl.

Sv. Alojzij.

Znano vam je, da je sv. Alojzij v svoji detinski dôbi le dva mala greha storil in vendar mu je pri vesoljni spovedi, ki jo je hotel v Florenci opraviti, tolika žalost pretresala nedolžno srce, da je v omedlevico padel pred spovednikom. In ko ga odgojitelj opominja, naj ne bo tako občutljiv in malosrčen, mu odgovori: »Oh, predragi prijatelj, Bog je tako dober, jaz pa sem ga tako hudo žalil!« — Imel se je za največjega grešnika in tekle so mu obilne solze. Pristrčno prosi Boga, naj mu dá toliko moči, da bode mogel spoved opraviti. Bog ga usliši in Alojzij opravi tako dobro spoved, da mu je bila še pozneje velika tolažba, kadar se je spomnil nanjo.

§ 1. Dobri namen.

Vse, kar človek misli, želi, govori in v dejanji izvršuje, se imenuje njegovo „delo“. Pred Bogom, ki v srce vidi, so toraj tudi misli in želje že toliko, kakor dejanje. Še več: pri Bogu še le misli in želje dajo vsakemu delu pravo ceno. Najboljša dela namreč mu ne morejo dopasti, ako niso njemu namenjena, ampak

je srce komu drugemu daruje. Nasproti pa delo, ki pred svetom malo velja, ima v njegovih očeh veliko ceno, ako se njemu daruje z veliko ljubeznijo.

Iz tega lahko razvidite, kolikega pomena je pri vseh naših opravih dobri namen. Naj vam stvar nekoliko natančneje razložim.

Vsa človeška dela — misli, želje, besede, dejanja — se dajo vvrstiti v tri skupine: nektera so sama ob sebi dobra, druga so sama ob sebi slaba, tretja pa niso niti dobra niti slaba. Dobra dela so: molitev, post, miloščinja, toraj vse kar v Božji službi storimo, v čemur sami sebe premagamo, kar bližnjemu na ljubo storimo. Tudi tem dobrim delom je treba, da jih z dobrim namenom Bogu posvetimo ter v stanu milosti božje opravimo, da nam bodo za nebesa zaslužljiva. Kdor jih opravlja le zavoljo ljudi, je že prejel svoje plačilo, pravi Jezus sam, in v nebesih nima ničesa pričakovati. — Zlobnih del tudi najboljši namen ne more v dobra spremeniti: ni dovoljeno s tatvino revežev podpirati, ni dovoljeno z lažjo bližnjemu pomagati. Toraj o teh nič več. — Jako važen pa je dobri namen pri tistih delih, ki niso sama ob sebi ne dobra ne slaba, n. pr. jesti, spati, sprehajati se, pogovarjati se, igrati in veseliti se itd. Vsa taka dela lahko z dobrim namenom posvetimo in v dobra spremenimo. O, koliko zakladov imajo ljudje skritih v svojih vsakdanjih opravih, pa ne vedó zanje in jih nočejo vzdigniti, ker zanemarjajo dobri namen! Kolika škoda! Kako se bodo enkrat kesali!

Vi pa bodite modri in nabirajte si že zdaj v mladosti zakladov v nebesih — ravno z dobrim namenom. Koliko si lahko sleherni dan pridobite, če le hočete; vsaka stopinja, ki jo storite — in otročjih stopinj je veliko na dan; vsaka beseda, ki jo izrečete, berete ali zapišete, — še celó vsaka črka; vsako pošteno veselje, vsaka opravičena žalost; vsak izdihljej, vsaka misel, vsaka želja, vsako čutilo, — ako ni zoper zapoved; vse vse — še celó počitek in vsak dihljej v sladkem spanji — vam bo prišteto v zasluženje, ako ne opustite dobrega namena.

Kaj pa je storiti? — V vsaki reči se lahko doseže čedalje večja popolnost, toraj tudi pri obujenji dobrega namena.

Za veljavo dobrega namena sicer zadostuje, če zjutraj le mislite in v srcu želje obudite, da naj bo vse opravilo celega dneva v slavo Božjo in v vaše dušno zveličanje; seveda še boljše bo, če to tudi z besedo izrečete in to večkrat čez dan ponovite — čem večkrat, tem zaslužniše! Darujte zdaj v začetku življenja enkrat za vselej vse dneve, kolikor vam jih bode Bog dal na svetu doživeti; darujte mu vsako nedeljo vsa opravila celega tedna; darujte mu zjutraj in zvečer vse, kar v enem dnevu zvršite; darujte mu še posebej imenitniša dela dopoldne in spet posebej popoldne; darujte mu vsako uro posebej; ali še večkrat vsako uro povzdignite svoje srce k Bogu! Greh ne bo, če tega ne storite; pa zapomnite si, da pri dobrih rečeh ni kmali preveč, da tu velja beseda, ki je nikdar ne pozabite; čem več, tem bolje! V tej prekoristni pobožnosti se lahko obrnete naravnost k nebeškemu Očetu, ali k Jezusu, k sv. Duhu, ali k Mariji Devici, angelju varuhu itd. Po tej pobožnosti se boste privadili gostokrat na Boga misliti, svoje srce na kvišku povzdigovati: dvojni dobiček toraj — boljšanje srca, pa zasluženje za večnost.

Če me toraj ubogate, boste videli, otroci! kako se bode takrat razveselilo vaše srce, ko boste ob svoji smrtni uri zagledali toliko toliko dobrih del zapisanih v bukvah življenja! Na delo toraj!!

Vse v čast Božjo!

Vsako solzo, ki iz očesa kane,
Vse, kar žáli me in težko stane,
Vse britkosti, ki je pretrpim,
Tebi, ljubi Jezus! podarim:

Vse vse hočem v Božjo čast storiti,
Slavo Božjo tù in tam množiti.

Če veselje mi srce napaja,
Če tolažba rajska me navdaja,
Če pri svojih delih srečen sem,
K tebi, ljubi Jezus! se ozrem:

Vse vse hočem v Božjo čast storiti,
Slavo Božjo tù in tam množiti.

Vse, kar mislim, rečem, berem, pišem,
 Ce počivam, v sladkem spanji dišem,
 Vsak premikljej udov in srca —
 Tebi, ljubi Jezus! naj veljá:
 Vse vse hočem v Božjo čast storiti,
 Slavo Božjo tù in tam množiti.

Vsaki grižljeje, ki ga denem v usta,
 Dela vsa — prijetna ali pusta,
 Vse stopinje — lahke in težké,
 Tebe, ljubi Jezus! naj časté:
 Vse vse hočem v Božjo čast storiti,
 Slavo Božjo tù in tam množiti.

Vse — najmanjše, srednje in največe,
 Kar prezrè se, dá ime sloveče,
 Ali kar na skrivnem le storim,
 Tebi, ljubi Jezus! posvetim:
 Vse vse hočem v Božjo čast storiti,
 Slavo Božjo tù in tam množiti.

Ko mi bode zadnja ura bila,
 Duša moja truplo zapustila:
 Takrat bom položil zadnji dar,
 Tebi, ljubi Jezus! na altar:
 Vse vse hočem v Božjo čast storiti,
 Slavo Božjo tù in tam množiti.

Marija, mati sirotam.

Nežka kleči na gomili,
 Mamo so v njo položili;
 Milo jo kliče in joka,
 Žala jej srčice poka.
 Moli iz dna svoje duše,
 Solze teko jej na ruše:
 »Umrla si, ljubljena mama;
 Vendar pa zdaj nisem sama:

Bogek, moj Oče, me hrani,
 Angeljček zlega me brani,
 In ti, Marija premila,
 Hčerke ne boš zapustila!«

Utrne na grob se solzica,
 Vidi jo sveta Devica;
 Vidi siroto brez mame,
 V svoje jo varstvo prevzame.

J. Krek.

Blagosrčna deklica.

Minka na trati igra se,
Ovčka se zraven nje pase;
Skače in poje vesela,
Mlada je, kaj bi ne pela?

Starček ob pačci prihaja,
Kašlja, po malem postaja;
Vsede napósled se v travo,
Vzdihne, pogleda v višavo.

Minka ozrè se, ga gleda,
Vtihnè, zamrè jej beseda.
Starček že vpognene glave
Strgan je, borne postave.

K njemu gre in ga povpraša:
»Kje pa je hišica vaša?«
»Deklica, nimam je hiše,
Ves svet je moje ognjiše.«

»Kje pa domače imate,
Oča in sestre, pa brate?«
»Oh, že so vsi pri Očetu.
Sam sem ubožec na svetu.«

Starček to reče zdihvaje,
Minki srce se raztaje;
Kruhek svoj 'z žepa izvleče,
Možu dá v roke medléče.

»Kdo vam pa streže in kuha?
Kdo li pa reže vam kruha?«
»Dobri ljudje; Bog jim plača,
Da oskrbijo berača.«

Mož se zasmèje veselo:
»Bog ti poplačaj to delo!«
Minki pa gorke solzice
Mladò namakajo lice.

Koder le tla porosijo,
Mile cvetlice vsvetlijo.
Angelj, ki Minko varuje,
V knjigo vse to zapisuje.

J. Krek

Križi in težave otročjih let.

Večje in težavniše križe je ljubi Bog odločil za močnejše rame, za odrasle ljudi. Otročja leta so sploh prijetni čas, dōba ljube spomladi. Vendar tudi otroci imajo svoje križe; nekaj si jih sami napravljajo s svojo lahkomišljenostjo, nevednostjo ali celō s hudobijo in neubogljivostjo, nekaj pa jim jih Bog pošlje, da je polagoma pripravi za poznejše resnobniše dneve, pa da imajo ob enem tudi že pokoro za svoje otročje grehe in napake in priliko, že zgodaj si kaj za nebesa prislūžiti.

Nekoliko v razvedrovanje, nekoliko pa za poduk vam hočem v zgodbah opisati več taci h mladostnih križev in britkosti.

I. Sestrin varuh.

Neki silno blag in učen gospod nam pripoveduje (v prelepi mladostni knjigi »Edelsteine«) naslednje jako zanimljive dogodbe iz otročjih let:

»Imel sem ljubeznjivo sestrico. Še prav dobro se je spominjam, kako se je še le leto stara učila ob klopici in stolcu hoditi poskušaje svoje prve stopinjice. Imela je praznemu predivu podobne rumenkaste, kodraste laske, modri očesci in kakor najlepše jabelko okroglo in rudečkasto lice. Fotografov še takrat ni bilo; sicer bi bili gotovo naša mati nesli tega ljubkega angeljčka k fotografu, da bi ga bil fotografoval in jaz bi vam svoje ljube sestrice podobico lahko v teh listih priobčil. Zdaj pa seveda kaj tacega ni mogoče; zadovoljiti se morate le z mojim popisom.

Tudi še več družega mi je iz tistega časa dobro v spominu ostalo: n. pr. kako je veselo z rokičama ploskala, če sem jej jaz, takrat šestletni deček, od vaškega potoka prinesel okroglih, pisanih kamenčkov in jih iztresel pred njo na stol. Tedaj je zaklicala: »Dnál, dnál!« ker ni mogla še izreči: »denar«. Kakor hitro je pa znala nekoliko besedi razločno izgovarjati, je že tudi za manoj jecljala, ko sem zvečer molil:

»Ljubi angelj moj,

Varuj me necoj!« itd.

Gotovo je bilo to zeló všeč ljubemu Bogu, kakor se v sv. pismu bere: Iz ust malih si si hvalo pripravil: kajti večkrat je ljubeznjivemu detetu prav očitvidno poslal angelja varuha, da ga je varoval. Več tacih slučajev vam hočem tukaj povedati, o katerih se mi še zdaj večkrat ponoči rado sanja, ko sem že prileten mož s sivo glavo. In zakaj se mi o tem rado sanja? Pač zato, ker sem bil pri tem sam močno prizadet in bi brez angeljeve pomoči sestrice večkrat ne bila živa ostala.

1.

Ko je bila sestrice še tako majhna, da ni mogla biti celi dan pokonci, marveč je morala še popoldne dalje časa spati, rekó mi nekega dne mati: »Jaz moram iti tje na njivo, ki je za vasjo, kapus sadit; danes je za to prav ugoden čas, ker je sinoči dež pomočil. Med tem boš pa ti varoval hišo in malo Miciko. Dejala sem jo v zibelko; tako lepo spi kakor angeljček in bo spala, da spet nazaj pridem. Tebi ni družega treba, kakor da sediš poleg zibeli in zdaj pa zdaj z nogo nekoliko poziblješ; tudi muhe odganjaj od obrazka, če bi hotele nagajati. Takó — saj si razumen — ljubi angelj varuh vaju varuj!«

Mati gredó. »Saj si razumen«, so rekli; pač da, razumen sem bil dovelj, znal sem sicer prav dobro zibati in sem rad zibal — le danes ne. Kajti po deževni noči bil je zlat poletni dan; solnce je tako lepo sijalo, vrabci in ščinkovci so zunaj tako veselo čebljali in žvrgoleli — in jaz, izmed revežev največji revež, moral sem v hiši sedeti! Oo! — le mislite si tako žalostno osodo! Koliko-

krat sem pogledal na našo staro uro na steni: pa zdelo se mi je, da gre desetkrat počasniše memo drugikrat, kakor bi se kazala ne hotela ganiti in kakor bi kukavica na uri ne znala nič več kukati. O — to je hudo hudo! Vzamem staro pratiko v roko; preobračam nekaj časa liste, pa kmali se naveličam ter vržem pratiko v kot pa zibljem dalje.

Toda skoz odprto okno so se slišali glasovi mojih vrstnikov Franceljna, Toneta, Henrika in Bogdančka, kateri so se zunaj igrali, pa tako veselo, tako glasno! — Žalostno sem je gledal skoz okno. Zdaj pa še pride pod okno zlobni Francek in mi ponagaja: »Hehej, ta pa mora zibati!« — Pri tej priči mi šine bistra misel v glavo, ki se mora urno v dejanje spremeniti: poiščem si dolgo vrvico; privežem en konec za zibelko in drugi prosti konec vržem čez okno in šinem skoz vrata na prosto ter se pridružim veselim igralcem. Da bi pa tudi materno zapoved spolnil, potegnem večkrat za vrvico; videti je bilo, da se bode ta iznajdba vrlo dobro obnesla. — vrvica se je nekaj časa redoma potegovala ven pa notri. Kar naenkrat pa mi odpové svojo službo; jaz vlečem, natezam, poskušam rahlo in bolj močno, — pa vse zastonj, vrvica ne gre ne naprej ne nazaj! Ob tej priči pa zaslišim glasno upitje materno: »Za božjo voljo! moj otrok, moj otrok!«

Jaz ubogi grešnik hitim v hišo in se na lastne solzne oči prepričam, kaj sem naredil; s premočnim potegljajem sem bil zibelko prevrnil, in naša ljuba Micika je ležala pokopana pod njo. Straha sem se tresel kakor topolov list. Vendar mati nagloma obrnejo zibelko, vzdignejo sestrico izmed blazinic, in dete se jih z rokičkama oklene okrog vrata in milo reče: »Mama! tako je bilo tema!« in druge pritožbe ni bilo kakor navadna otročja — o lakoti. Nič se jej ni bilo zgodilo; mati so jo vso preiskali in stokrat objeli in rekli: »Tvoj angelj varuh te je obvaroval — sicer bi bila že zdaj lahko mrtva!« — Mene pa so poklicali z ostro besedo: »Pojdi sem!« Kaj se je na to zgodilo, nočem povedati; pa si lahko sami mislite; in še danes rečem: zaslužil sem jih bil! Zvečer pa sem trikrat sestrici »naprej molil« in jo opominjal, naj reče za manoj: »Sveti angelj varuh, varuj naju!«

2.

Jaz in sestrice — oba sva bila že dve leti starejša — znal sem že dokaj molitvic zjutranjih in večernih in družih, in tudi sestrico sem bil že nekterè naučil, posebno eno daljšo k sv. angelju varuhu. Čudno se mi je zdelo, da se je dete le mene tako rado držalo, ne pa mojega brata — bržkone zato, ker se jej je on vedno pačil, jaz pa tega nisem delal.

Posebno v jeseni, ko so bila šolska vrata zaprta, je hotela blaga sestrice vedno poleg mene biti; jaz pa sem jej preskrbljeval doma in zunaj zmiraj kako malo veselje, kolikor sem le mogel. Vidite? toraj prav hudoben deček nisem bil.

To pa vsi veste, da so v jeseni robidnice (črne malnice) zrele. Gori nad vasjo na nekem klancu ob globoki soteski sem vedel za kraj, kjer jih je bilo posebno veliko — in kako lepih in sočnatih; kakor črno grozdje so bile vabljive! Hej, sem si mislil, to bode kaj za mojo malo sestrico!

Mati so jo zjutraj lepo umili, da se jej je rudečkasti obrazek kar svetil in rumenkaste lase so jej v več kitic spletli, pa tudi snežno bel predpasnik so jej privezali z opominom, ki je seveda bolj meni kakor njej veljal: »Lepo čist mora biti do zvečera!« — Zjutranja molitev je opravljena — hajd s sestrico na hribček nad vasjo. Robidnic — vse polno, kamor se oko ozre! Sestrici sem jih toliko nabral, da se jej je kmali krog in krog ustnic po lepo umitem obrazu naredil temno-moder obroček. Pa čedalje več je bilo malnic ob obeh straneh strme poti; posebno na levi strani — precej visoko — se je en grmiček tako lepo in vabljivo na me oziral, da sem ga moral iti pozdravit. Seveda — kakor mačka sem hitro splezal do njega in sestrici, ki je spodaj v globočini ostala, radostno zaklical: „Micika, predpasnik nastavi!“ in sem jej toliko žlahtnega robidovega sadú nametal, da mi je otrok slednjič sam začel klicati: »Dosti, dosti! predpasnik je že ves poln, nič več ne drži!« Zdaj sem pa jaz usta nastavil ter zobal tako v slast, da sem na vse drugo pozabil in nisem slišal ne tičjega petja, ne škripanja in cvilenja kolés; kar me predrami pre-

sunljivi klic nekega voznika, ki se je na oni strani poti nad svojima konjema zadiral in vpil. Pa konja sta bila pametniša memo voznika in sta stala kakor pribita — in jaz sem bil koj z urnim skokom v globočini, kjer se je sestra v hudem strahu vsa tresla in se boječe pritiskala na pečino poleg poti v soteski konjema pred nogami; urno jo zgrabim in višknem ž njo tje na ono stran, kjer je bil voznik. Z drhtečim srcem se želim prepričati, se je li otrok hudo poškodoval, pa — kar nič se mu ni zgodilo, in z detinsko priprostostjo povzdigne glavico in pravi: »Malnice imam še v predpasniku; ali je imel ta konj vročo sapo!« — Zdaj se pa začnem jaz tresti kakor vrbova šiba ob vodi, če jo veter maje. Zdaj še le sem previdel, v koliki nesreči je bila moja ljuba sestra vsled moje lahkomišljenosti; še nikoli poprej je nisem tako prisrčno objemčeval in božikal kakor danes. Tudi me je močno skrbelo nekaj, kar bi vsled te nezgode doma utegnilo nad me priti — in jaz sem imel ta dan tako tanek jopič pa tako tanke hlačice — o jej! Prisrčno sem toraj prosil voznika: »Poljde, nikar tega nič ne pravite pri nas doma, lepo vas prosim!« — Voznik je v nejevolji nekaj zagodrnjal, da nisem mogel prav vedeti, ali bo povedal, ali ne bo.

Skoraj gotovo je voznik iz človeškega usmiljenja molčal, ko je memo naše hiše peljal, kajti mati so bili, ko prideva s sestrico domu, le hudi zaradi predpasnika, ki je bil zjutraj tako bel ko sneg, zdaj pa čez in čez z robidnicami modro pobarvan in so me ostro pokregali ter me očitaje vprašali, če imam kaj glave ali nič. Nedoržna sestra je pa smehljaje se djala: »Mama! oh tako so sladke kakor sladkor — nate jih še vi!«

Toraj se je to pot še srečniše izšlo, kakor sem se bal. Toda moje sanje naslednjo noč — te so bile pa strašne: ropotanje vóz, rožljanje verig, vpitje voznikov, zlomljene rokice in nožice na poti, strahovit skok z visokega stolpa v strmo globino — hops! pri tej priči se preveznem čez posteljno stranico, pa občutljivi padec na trda tla me hitro predrami. O kako sem Boga hvalil, da so bile to le same sanje, ne pa resnica; v temi tavam do sestrine posteljice in še enkrat se zahvalim Bogu in angeljčku varuhu, da sem zdravo dihanje slišal iz njenih ustic.

Kadar sem šel zopet robidnice brat, sem vselej sestrico najprej na varen prostor spravil, potlej sem šel nabirat in da bi belega predpasnika ne omazal, sem nabrano v košku prinašal. Skušnja je pač dobra šola.

3.

Pozneje, ko sem bil res že bolj razumen, da so mi mati brez skrbi zaupali sestrico, sem nekega dne zopet tako sam gospodaril doma. Dobro sem se zavedal svoje dolžnosti; toda prišli so tovariši Francek, Tonek in Henrik in še nekteri in so si izmišljali zdaj to zdaj ono prijetno zabavo. Slednjič smo se zedinili za igro: »Skrivanje«. Pri tej igri se najprej vsi preštejejo, da se vé, kdo bo prvi iskal; ta mora zdaj mižati ali pa proč iti, drugi se poskrijejo in ko odpojó otročjo pesmico, začne iskavec iskati; vse je tiho, le besedica »kik« se sme izreči, da se mu iskanje olajša.

Sestrica pravi: »Jaz se grem tudi!« — »Seveda!« odgovorim in jej preskrbim skrivališče zdaj zadaj za dolgo in široko brisačo, zdaj pod mizo, zdaj v kakem drugem skritem kotu. Pa večjidel je bila kmali in najprva najdena. Zato me poprosi: »Ti, skrij me enkrat tako zeló, da me nikakor ne bodo mogli dobiti!«

Jaz mislim in mislim, kje bi se našel tak skriven prostor, kmali si ga izmislijo moji modri možgani: po stopnicah hitim s sestrico na vrh — pod streho, kjer je bilo kup sena in slame. Odzdignem kupček sena, vložim sestrico v votlino in zopet s senom zagrnem. »Pa samo »kik« smeš klicati, peti pa ne, in gotovo te ne bodo našli!« tako še naročim ter urno hitim spet doli k tovarišem. Vse kote smo obšli in obletali, med tem sem pa popolnem pozabil iti poslušat, če sestrica kliče »kik«, ali ne. Še le čez več časa vpraša Francek: »Kje je neki Mici; ona mora tudi kterikrat iskati!« Oh zdaj me je pa tako pogrelo, kakor bi bil vrele juhe požrl, — hitro dirjam pod streho, odmečem seno, in — — sestrica je ležala in se ni ganila; zabuhle oči se ne premaknejo, lica so rujava in s potom zalita. Jaz začnem klicati: »Mici, ljuba moja sestrica!« — pa nič ni odgovora. Smrtne britkosti me obhajajo. Vzamem jo v na-

ročje in začnem po hrbtu tleči. Kar nenadoma se oglasi: »Kik!« Ta klic mi je bil kakor glas nebeškega angelja; pa še dalje sem trkal po hrbtu in otroka na noge postavil. Od začetka se je opotekala, a kmalo je mogla trdno stati in je rekla: »Nikar več v seno! to je bilo tema in vroče!« Sestrica je toraj živela, grozovita teža se mi je od srca odvalila; rekel sem: »Mici! zdaj ti pa tudi pokažem, kar še nobenemu človeku na svetu nisem pokazal — kje imam v senu jabelka in hruške spravljene! Naberi in vzemi si jih, kolikor hočeš!« Da, v tem trenutji bi jej bil dal ves svet, ko bi ga bil ravno pri rokah imel.

Tovariše seveda sem domu spodil po tem grozovitem dogodku in ostal sem sam s sestrico, ki mi je bila po tej smrtni nevarnosti še stokrat ljubša memo prej. Kar sem le vedel, da jo bode veselilo, sem jej znesel in storil. Tako so naju mati našli. Močno se razveselijo, ko naju tako zagledajo; jaz pa do ušes zarudim. Pa kmali tudi mati postanejo resnobni in me vprašajo: »Od kod pa ima otrok seno in rese v laseh?« — Jaz sem vse obstal, kakor se sploh starišem nikoli nisem zlagal — — začetkoma materi sapo in govor zapre, kar ganejo se ne; kmali pa se vzdignejo in sežejo na omaro in vzamejo v roke meni dobro znano orodje iz brezovega lesa in me niso nič vprašali, imam li debele ali tanke hlače na sebi. Nič nisem godrnjal za to, kajti izplačala se mi je le dobro zaslužena dnina — in zvečer pred spanjem sem se zahvaljeval vsem svetnikom in angeljem, ne sicer za to plačilo, pač pa zato, da je še moja sestra živela in delal sem za prihodnost sklepe tako svete in trdne, kakor bi bil imel precej drugo jutro k spovedi iti.

4.

Znano je, da kegljanje otroci radi gledajo; to sami dobro veste. Če vam pa še povem, da je bilo takrat, ko sva bila jaz in sestra še majhna, kegljanje pri nas še kaj čisto novega, mi boste lahko verjeli, da sem zeló rad gledal, ko so odraščeni kegljali. Imel sem že takrat nekaj vojaškega na sebi. Veselilo me je, če

je prišumela krogla in podrla naenkrat vso sovražno vojsko — vseh devet! Včasih pa je padlo vseh osem junakov okrog kralja, kralj pa je stal; le redkokrat se je primerilo, da je samega kralja podrla sovražna krogla, osem vojščakov pa je ostalo na trdnih nogah. Kolikor pa jih je padlo, je urno spet pokoncu spravila spretna roka vojaškega zdravnika — postavljavca! Tudi to me je jako veselilo, če je krogla zgrešila svoj namen in je zdaj na desno zdaj na levo »planko« odletela. Če je padlo vseh devet, sem rad pomagal glasno zmago preslavljati.

Če toraj popoldne kterikrat nisem bil po višjih dolžnostih doma »priklenen«, sem brž hitel h kegljišču s sestrico, ki me je tako rada spremljala, kamor sem šel. Krčmar je nama in vsim radovednežem zakričal: »Nobeden ne sme stopiti na kegljišče; le od daleč čez trdno narejeno ograjo smete gledati!« Tudi prav; gledali smo toraj čez nizke »planke«. Jaz, ki sem bil že bolj velik, sem se naslonil z glavo med obema rokama (kar pravijo, da ni lepo, ker je to podoba volovske glave); sestrica pa se je morala napenjati in stegovati, da je videla na kegljišče. — Naenkrat pa je postavljač zginil — sam ne vem, zakaj? — in tam zdolaj so gospodje klicali: »Postavi, postavi! Kroglo nazaj!« Tu skočim jaz, — postrežljiv, kakor sem bil zmiraj — kot blisk čez ograjo in urno postavim keglje, hitro pomečem krogle po žrebu nazaj, da mi glasna pohvala odmeva. Tako je šlo več minut. Zdaj nastopi eden najboljših kegljavcev, več časa pomerja — zažene z vso močjo pezno kroglo... strašni krik jo spremlja: »Za božjo voljo! otrok je na kegljišči!« Krogla je podrla vseh devet; toda nihče se ni zmenil za to — vse je prihitelo in obstopilo otroka, tudi jaz sem bil mahoma zraven. Pa kaj vidim? Moja ljuba sestrica je bila! Poberejo jo, jaz sem tudi pomagal seveda — začudeno se ozira okrog in si zmedene lase popravlja. — In kako se je vse to zgodilo? Dete je splezalo na stebriček pri zagraji, da bi boljše videlo, — pa glava je bila pretežka in prekucnilo se je na drugo stran ravno na kegljišče; pa k sreči tako, da ga močna krogla ni zadela. Pač nebeška sreča, sicer bi bilo na mestu mrtvo obležalo.

Prestrašeni, a vendar oveseljeni so navzoči vzdignili otroka in eden ga nese na rokah v bližnjo hišo mojih starišev in že pri vratih zavpije: »Za to pot je še pri življenji in se jej ni nič zgodilo.« Oče in mati ostrmé ob tem sporočilu, jaz pa sem šel tako — oh tako zelo prestrašen in zbezan za njim ter sem v grozovitih skrbih premišljeval: »Kaj se bo neki zgodilo z manoj — izmed vseh revežev največjim revežem!« — Vendar prijazni gospod je še stojé med vratmi klical: »Pa deček tega ni kriv! Mi vsi smo krivi, ali prav za prav nobeden; je že moralo tako priti; a to vam rečem, dete mora imeti dobrega angelja varuha«.

Zdaj sem bil pa spet brez skrbi in objemal in božikal sem sestrico, pa rekel sem jej: »Ti — Mici! drevi bodeva molila vse vse molitve, kolikor jih le znava, svetim angeljem v čast; in naučil te bom tisto molitev, ki pravi o angeljih tako lepo: Na rokah te bodo nosili, da se tvoja noga ne spotakne ob kakšen kamen. Pri besedi »kamen« sem strahoma mislil na grozovito kroglo. Odsihdob sem bil zgubil vse veselje do kegljišča, in še iz družih ozirov svetujem tudi vam otroci, nikar ne hodite med odraščene, ampak sami — otroci posebej — se igrajte v nedolžnih igračah in veselite se v otročjem veselji!

5.

Po vseh teh dogodbah je že veliko let minulo, — veliko let že tudi od tistega praznika angeljev varuhov, ko je moja ljuba sestrica prvokrat bila pri sv. obhajilu, tako pobožno, tako ponižno, tako srečno, kakor bi bila angelj iz nebes. Pa — tako me boste vprašali — kaj pa je postala tvoja sestrica, ktero je njen angelj tako skrbno varoval, ti pa tako slabo? Odgovorim vam veselega srca: »Angelj varuh!«

Pa bržkone me kar tako na kratko ne razumete prav. Morebiti porečete: »Oh! umrla je že in šla med angeljske kore v nebesa?« Ne — to se ni zgodilo. Toda čujte!

Oča in mati sta bila že zdavno pokopana. Jaz, v svoji možki dôbi, sem imel že čast in službo. Nekega

leta mi postane prav dolgčas, posebno če se mi je spet kaj takega sanjalo, kakor sem poprej pripovedoval in sem v spanji zaklical: »Mici, ljuba sestra!« Tu napravim v razvedrenje, kakor pravijo, daljši izlet; kdo bi tudi vedno tičal med bukvami in pisarijami za mizo?

Podam se na zeleno, bolj med hribe, in na tem potovanji obiščem prijazno mestice. Sam ne vem, kaj me je tako vleklo tje. Zdelo se mi je, kakor bi tam stanoval nekdo, ki je mojemu srcu posebno ljub, — za gotovo pa tega nisem vedel; kajti v življenji se marsikaj poriva in poriva sem ter tje, ne da bi človek vedel, kako in kam se je porinilo. — Pozvonim na samostanski »porti« usmiljenih sestrá. Vrata se odpró — imenujem svoje ime — prednica pride, me prijazno pozdravi in povabi v parlatorij. Na prvo vprašanje, ki jej ga zastavim, mi pravi: »Stopite gospod, k temu-le oknu!« Tu zagledam dolg z drevjem zasajen prostor — in na njem radostno gibanje in življenje, da ga ni moč popisati. Nad pol stotine malih otročičev je skakljalo in se vrtilo semtertje; v sredi med njimi pa je bila častitljiva sestra z belim ogrinjalom in črnim oblačilom in z molekom ob strani, kakih pet — gotovo najpridniših — se je oprijemalo njene obleke, spet drugi so se jej obešali na roke, — pelo se je, igralo se je tako detinsko priprosto in prisrčno; redovnica sama se je udeleževala, dala se je ujeti in je tudi ona včasih ugrabila kakega malega ubežnika, — štela je zopet od kraja, in tako dalje in tako dalje — videl sem tukaj veselje, ki mu ga nisem lahko našel enakega na svetu.

»Poznate li ono redovnico med veselimi otroci?« me vpraša prednica. — »Ne!« odgovorim. — »Poglejte še enkrat!« mi veli; »in mislite si, da nima belega zagrinjala!« — Jaz storim tako — in koga spoznam? Moja ljuba, dobra sestra je, zdaj sestra redovnica v otroškem zavetišči. Zdaj se mi spet ponovijo stari časi — ne morem se zdržati in (če je bilo prav ali napak, ne vem) glasno zakličem na vrt: »Mici, ljuba sestra!« Ta beseda je nagloma ustavila igro — in zdajci se brat in sestra po dolgi ločitvi zopet pogovarjata in govorila bi bila še dolgo dolgo — do polnoči, ko bi ne bila modra prednica velela: »Dosti!« Pri odhodu mi še reče častit-

ljiva sestra — moja sestra: »Ljubi brat! midva sva vedno častila angelja varuha — moli, naj naju še dalje varuje in jaz bom ravno tako molila za-te in za-se in za male, ki so mojemu varstvu izročeni!«

Glejte, moja preblaga sestra je res postala »angelj varuh« in menim, da je še — pisma že dolgo nisem nobenega od nje prejel — če se je pa že v boljšo deželo preselila — tedaj — no tedaj, kaj hočem družega reči, nego to, da imam zdaj gori v nebesih dva angelja varuha!«

Sladka kaša.

Bila je nekje uboga pobožna deklica, ki je živela sama z materjo, pa ničesa niste imeli jesti. Otrok se odpravi od doma in gre v gozd.

V gozdu ga sreča stara žena. Ta je že vedela, da ste deklica in njena mati tako zelo revni in da nimate ničesa več jesti. Usmili se in podari deklici lonček, kateremu je bilo treba le reči: »Lonček, kuhaj!« pa je kahal dobro, sladko kašo. In če je spet rekla: »Lonček, stoj!« pa je spet nehal kuhati.

Deklica prinese darovani lonček domu k materi in zdaj niste bili nič več revni in ni jima bilo treba nič več stradati in lakote trpeti; jedli ste sladko kašo, kolikorkrat ste le hoteli.

Nekega dne pa je šla deklica z doma. Tù pravijo mati: »Lonček, kuhaj!« Piskrček takoj uboga in začne kuhati. — Ko se pa nasitijo dobre kaše, hočejo, naj bi lonček spet nehal kuhati; toda ne znajo prave besede izreči. Toraj lonček kuha dalje — kaša začne kipeti, — pa lonček le kuha in kuha, da napolni vso kuhinjo in vso hišo in potlej še sosedovo hišo ter naposled tudi ulice, kakor bi hotel ves svet s kašo nasititi.

Velika stiska nastane in nobeden človek ne vé pomoči. Slednjič, ko je bila le še ena sama pot prazna, pride otrok domu in zakliče: »Lonček, stoj!« Zdaj obstane in neha kuhati. Pa če so hoteli iz vasi iti v mesto, so si morali skozi dobro kašo pot prejesti. — Kaj ne, tako pot bi tudi vi delali!?

Leni dekli.

(Krištof Šmid.)

Neka pridna gospodinja je zbudila vsako jutro svoji dekli, kakor hitro je petelin zapél. Dekli se razjezite na petelina in ga ubijete, zato, da bi mogli zjutraj dalje spati. Toda stara gospodinja, ki že sicer ni mogla veliko spati in sedaj še celó ni vedela, koliko je na času, je dekli odsihdob vselej še bolj zgodaj klicala, — da, gostokrat že celó o polnoči.

Poboljšati si hoče trap,
Pa pride le z dežja pod kap.

Dolga zgodba.

Nekega večera so se oče po večerji še vsedli k peči, da bi si nekoliko oddahnili. Hitro se zberejo otroci okrog njih in jih lepo prosijo: »Oče, ali nam ne boste zopet nocoj povedali kakšno povest, kakor sinoči; oh dajte, dajte — vsaj eno!« Nato pravijo oče otrokom: »No, če že mora tako biti, vam bom pa povedal zopet eno zgodbico, ki je še niste slišali, pa morate zeló pazno in potrpežljivo poslušati prav do konca.« Potlej začnejo oče tako-le pripovedovati:

Nekikrat je živel ovčar, ki je imel veliko veliko čedo ovác, in te je gnal daleč daleč v druge kraje. Na poti pride do velike velike vode, čez katero je bila k sreči brv narejena. Pa ta brv je bila tako ozka in že tako stara in trohljena, da je le ena sama ovca mogla naenkrat čez vodo iti; in še le potlej, ko je bila ta že na oni strani široke vode, je smela spet druga ovca stopiti na brv in čez iti. Otroci, lahko si mislite, kako dolgo je to trajalo, da je toliko in toliko ovác čez brv prišlo. Tako — zdaj pa le prav tiho bodite in mirno čakajte, da pojdejo vse ovčice čez brv in to bo še jako dolgo trajalo. In kadar bodo vse na oni strani vode, vam bodem dalje pripovedoval.

Peter čebele draži.

Oče Peterčku rekó:
 »Sinček, dobrò pomni to:
 Blizo panja se ne kaži
 In čebel nikar ne draži!«

Oče spet gredó na delo,
 Petru pa se je zazdelo,
 Da ne bo tako hudó,
 Če čebele dražil bo.

Čuje se iz panja šum:
 »Peter! króti svoj pogum:
 Če do nas boš neolikan,
 Kmali boš strašno opikan!«

Vrbovo zdaj vejo v žrelo
 Peter vtakne . . . To je vrelo!
 Roj čebel se vanj spusti,
 Pika ga . . . To peče, skli!!

Oj, hudó so ga oklale,
 Ves obraz močno razdjale;
 Kdor ga vidi, ostrmi:
 »Je to Peter, ali ni?«

Da otróka, ki ne uboga,
 Tepe šiba in nadloga,
 Peter mislit' ima čas,
 Predno splahne mu obraz.

(Po „Schutzengel-u“)

Ovčica.

Pase se ovčica bela,
Skače sem ter tja vesela;
Ob grmiču travo muli,
Kosmek volne se jej spuli.

Tiček gnezdo v vrhu stavi,
Spazi kosmiček in pravi:
»Mehka volna ta bo zame«;
Skoči in jo v kljunček vzame,

V gnezdo nese vrhu veje,
Da mladičem bo gorkeje.
Gnezdo dela, zraven pòje,
In skrbi za mlade svoje.

J. Krek.

Spomladanska.

A, á, a! pómlad je prišla!
Vže ptičev petje se glasi,
Naznanja konec tužnih dni:
A, á, a! pómlad je prišla!

E, é, e! ure so zlaté!
Na delo urno, zdaj je čas,
To vse stvari učijo nas:
E, é, e! ure so zlaté!

I, í, í! zvonček že zvoní!
Iz spanja prebudi se spet
Otrokom v radost mnogi cvet:
I, í, í! zvonček že zvoní!

O, ó, o! to je kaj lepó!
Da se na travniku igram,
Tovaršev ljubih dost imam:
O, ó, o! to je kaj lepó!

U, ú, u! čast za vse Bogu!
On kinča s cvetjem vso zemljó,
Pošilja solnčice topló:
U, ú, u! čast za vse Bogu!

--va.

Muhasti deklamator.

Ko zjutraj pozno spat gremo,
Zvečer pa zgodaj vstanemo:
Reči prečudne zró ušesa,
Strmeč poslušajo očesa.
Po zraku pujski pojejo
In v hlevu ptički krulijo.
Najlepši vonj puhti — kopriva,
Pod piščeta se koklja skriva.

Pastirja žene ovca past,
 Denar pa gre tatove krašt.
 Teliček dekli dá sená,
 Napajat hlapca vol peljá.
 Očetu črevlji so otekli,
 Ker v vódi so se zló opekli;
 Zdravilo naj po dečka gre,
 Da črevelj v ного spravi se.
 Hči hjšo vzame brž v rokó,
 Pomete metlo urno ž njó.
 In brata mora grah zbirati,
 Kosilo teto v skledo djati.
 Glej, dete ziblje staro mamó,
 Beží pred miško mačka v jamó.
 Možje so — čuj! — v »otročjem vrti!«
 Učenci so pa vsi zaprti,
 Ker v šoli mirno so molčali
 In vse naloge preveč znali.
 Otroke »zmaj« na nitko dene,
 Visoko v zrak je veter žene. —
 Napreže kmeta konj v oralo,
 Bo danes ga proso vsejalo.
 Ženjica je že skoro zrela,
 Pšenica jo bo kmali žela.
 To bode snópje s cepci bílo,
 Mlatiče urno omlatilo!
 Potem pa malen v žito ponesó,
 Da zmelje mlinarja drobnó.
 Če bela moka peka speče,
 Ne more biti večje sreče:
 Vzemó zdaj mati kruhek v roke,
 Rekoč: »Na, snej le-te otroke!« —
 Tako je bilo in bo spet,
 Povsod, kjer je »narobe svet«.

Zakaj? — Zato!

A: Zakaj me neki nima nihče rad?

B: Zato, ker jezik imaš kakor gad!

Slovesen govor.

(Mali govornik se vstopi na klop ali na stol, začne z debelim glasom slovesno in počasno govoriti do prve vejice, potem pa čedalje z višjim in slovesnim glasom, kakor že velikost tiska nanaša; pri dvopičji pa nekoliko postane in potlej v debelem glasu tehtno povdarja zadnje besede.)

Ko bi bili vsi možje en mož, ko bi bile vse sekire ena sekira, ko bi bila vsa drevesa eno drevo, ko bi bile vse vode ena voda, in ko bi tisti mož zgrabil tisto sekuro in bi posekal tisto drevo v tisto vodo: to bi bil plôsk!!

Rebus.

Boljši

kakor

Uganke in šaljiva vprašanja.

1. Oče so šli v Ljubljano v somenj; kedaj so bili na pol pota?
2. Kaj je za kosilo najpotrebniše?
3. V kakšne sode neče vino teči?
4. Kje ima vol največ mesa?
5. Kdaj je vino najboljše?
6. Koliko žebļev je treba za dobro podkovanega konja?
7. Kdaj je na vaši uri dvanajst proč?
8. Kje je boljše živeti: kjer je dober kruh ali kjer je voda dobra?
9. Kako se naprej in nazaj enako zavpije?
10. Znan mi je prečuden kraj, kjer je većinoma vse narobe: župnik in župan sta med vsemi prebivalci najzadnja; kapelan je celó pred škofom in papežem, a vendar je še cerkvenik pred njim; učenec je pred učiteljem, berač pred milijonarjem itd.; še celó angelje stavijo pred Boga; kruh in močnik je prej ko moka, in sploh velja tá-le red: najprej jesti, potlej kuhati, nato mleti, slednjič sejati. Pa uganite, kje je to?